

Obsah

Úvod	9
1 Co je charakteristické pro adolescenci	11
2 Teoretické přístupy k adolescenci	16
2.1 Adolescence jako bouře a konflikt	16
2.2 Adolescence jako čas pro splnění vývojového úkolu .	20
2.3 Adolescence jako proces učení, poznávání a přijímání nových rolí	27
2.4 Adolescence jako konceptualizace vlastního životního prostoru	31
2.5 Adolescence jako utváření vlastního vývoje	35
2.6 Současnost a perspektiva psychologie adolescence .	40
3 Procesy a změny v adolescenci	44
3.1 Diferenciace období adolescence	44
3.2 Proces socializace v adolescenci	46
3.2.1 <i>Subkultura mládeže</i>	48
3.3 Adolescence jako období vývojových přechodů	52
3.4 Vývojové změny v adolescenci ve světle novějších empirických výzkumů	53
3.4.1 <i>Pubertální změny</i>	54
3.4.2 <i>Kognitivní změny</i>	57
3.4.3 <i>Emocionalita</i>	59
3.4.4 <i>Oblast vztahů</i>	60
3.4.5 <i>Utváření identity – obsah, proces a kontext</i> .	78
3.5 Problémové chování a rizikový vývoj v adolescenci .	96
3.6 Shrnující komentář	100

4 Sociální a psychologické charakteristiky českých adolescentů v evropském srovnání	104
4.1 Historický a kulturně-politický kontext života dospívajících	106
4.1.1 <i>Společenská a ekonomické situace 90. let z pohledu dospívajících</i>	110
4.2 Demografický vývoj adolescentní populace	117
4.3 „Rites de passages“ – významné tranzitní body při přechodu z dětství do dospělosti	119
4.4 Změny v rodinném životě a v partnerském chování	122
4.5 Vzdělávání a škola	126
4.6 Přechod ze školy do praxe, zaměstnanost mládeže	131
4.7 Budoucí cíle a očekávání	132
4.7.1 <i>Souvislosti životních přání a cílů s dalšími charakteristikami</i>	135
4.7.1 <i>Výsledky mezinárodního srovnání</i>	136
4.8 Aktivity v běžném školním dni	138
4.8.1 <i>Souvislosti s dalšími charakteristikami adolescentů</i>	140
4.8.2 <i>Výsledky mezinárodního srovnání</i>	143
4.9 Běžné denní problémy	145
4.9.1 <i>Souvislosti s dalšími charakteristikami</i>	148
4.9.2 <i>Mezinárodní srovnání</i>	149
4.10 Zvládání obtíží a problémů	151
4.10.1 <i>Souvislosti s dalšími charakteristikami</i>	153
4.10.2 <i>Mezinárodní srovnání</i>	155
4.11 Přesvědčení o vlastním vlivu	157
4.11.1 <i>Souvislosti s dalšími charakteristikami</i>	159
4.11.2 <i>Mezinárodní srovnání</i>	159
4.12 Postoj k životu a sebehodnocení	161
4.12.1 <i>Predikce pocitu pohody z psychologických charakteristik</i>	165
4.12.2 <i>Mezinárodní srovnání</i>	169

4.13	Některé projevy rizikového a problémového chování	171
4.13.1	<i>Delikventní chování a kriminalita</i>	172
4.13.2	<i>Konzumace alkoholu a dalších drog</i>	174
4.13.3	<i>Rizikové sexuální chování</i>	175
4.13.4	<i>Poruchy příjmu potravy</i>	176
4.13.5	<i>Krize identity</i>	177
4.14	Nová generace adolescentů – celkový pohled	178
5	Adolescence a dospívající na konci 20. století – závěrečná poznámka	184
	Literatura	187
	Věcný rejstřík	206